

Kristoffer Garnes prædiken 3. søndag efter helligtrekonger

Taler

Kristoffer Garne
Præst og underviser i
hymnologi og liturgi

Dato

23. januar 2022

Sted

Lemvig Kirke

Omstændigheder

Denne prædiken er holdt ifm. "Gudstjenesten på DR"

Prædikentekster

Hebræerbrevet kapitel 11, vers 1-6
Lukasevangeliet kapitel 17, vers 5-10

Salmer

Du, som ud af intet skabte
Kom, sandheds Ånd, og vidne giv
At tro er at komme
Menneske, din egen magt

Herre, giv os tillid til at turde gøre det, livet kræver af os. Amen

Tro kan flytte bjerge, siger vi. Det passer selvfølgelig ikke, men vi siger det alligevel, og mener vel også, at vi forstår, hvad det betyder. Vi siger også, uden brug af metaforer, at intet er umuligt for den, som tror, selvom det selvfølgelig heller ikke passer på den måde.

Nogle kristne siger, at vi konsekvent misforstår udtrykkene. Det handler ikke om os, men om Gud. Vi kan ikke meget, men intet er umuligt for Gud. Gud kan udrette alt for den, der tror.

Det er dog næppe det, man mener, når man sådan almindeligvis siger, at tro kan flytte bjerge. Så mener man nok snarere noget i retning af mundheldet "intet er umuligt for den, som bærer viljen i sit hjerte". Men det er jo også på en måde forkert. For ingen kan alt. Men alligevel siger vi selvfølgelig sådan og mener vel, at man kan meget, hvis man sætter sig for det, og at det uventede kan ske.

I dagens evangelium beder disciplene Jesus om at give dem en større tro. Og så

svarer han dem, at havde de bare den mindste lille tro, så kunne de kommandere et træ til at rykke sig op med rode og kaste sig i havet.

Jeg kan ikke lade være med at høre dette som en ironisk afvisning af hele ideen om en lille eller stor tro. Tro er ikke noget, der kan måles og vejes. Man kan åbenbart ikke konkurrere om at have en stor eller lille tro. Og så kan man vel heller ikke tro meget eller lidt på Gud?

Hvis man slår ordet ”tro” op i den danske ordbog, får man det svar, at tro kan betyde en ”uforbeholden religiøs overbevisning”, ”tillid til noget”, ”subjektiv mening eller formodning om, hvordan noget forholder sig” eller en ”personlig overbevisning”.

I den teologiske tradition har man ofte skelnet mellem troens hvad og troens hvorledes. Troens hvad betegner det, der tros på; troens hvorledes den tro, man tror med. Har man trang til at dømme andre, kan man så sige, at troens hvad kan være enten fast eller flydende, og troens hvorledes enten stærk eller svag.

Den mest almindelige forståelse af ordet tro er vist ”at holde noget for sandt”. Det er det, der menes med spørgsmålet: ”tror du på Gud”: holder du forestillingen om Gud for sand? Selvom man aldrig ville stille spørgsmålet: ”tror du, at to plus to er fire?”, så er det alligevel lidt det samme, man er ude efter med spørgsmålet.

Kigger man på sproghistorisk på teksterne i den bibelske og oldkirkelige tradition, så tyder noget på, at de ord, vi oversætter med tro, har et andet betydningspektrum. Vi skulle snarere oversætte med loyalitet eller trofasthed. At tro vil altså ikke sige at give en erkendelsesmæssig tilslutning til en bestemt påstand, men at være trofast mod noget eller nogen.

Tro er i højere grad fast tillid til det, der håbes på, end overbevisning om det, der ikke ses, for nu at bruge udtrykkene fra dagens læsning fra Hebræerbrevet.

Nogle siger, at ordet ”tro” er beslægtet med det engelske ”true”, altså det sande. Men ordet tro kommer måske snarere fra det norrøne ord trua, som er beslægtet med det tyske Treue, og det betyder oprindeligt noget, der er fast, stærkt eller trygt. Så Også det danske ords rødder peger i retning af noget med trofasthed snarere end intellektuel overbevisning.

På engelsk taler man om believe og på tysk om Glaube. De er begge beslægtet med det angelsaksiske ord laub, som er roden bag ord som love, dvs. kærlighed, men også det danske lov som i lovsang og lovprisning. At tro kan således betyde at omfatte noget med kærlighed og lovprisning.

På engelsk kan man sondre mellem faith og believe, hvor faith så betegner den mere eksistentielle del og believe den kognitive del. Man kan have faith i ens elskede, og man kan believe, at en efterretning er sand. Faith er mere personlig, mens believe er mere upersonlig, kunne man sige. Believe vil sige at fælde en dom, faith at stå i forhold til noget.

Men denne sondring kan man ikke lave på dansk og tysk. Det er der måske en grund til: For når vi tror eller ikke tror på noget – det være sig i eksistentiel eller kognitiv betydning – så indgår denne tro altid i en meget større sammenhæng. Der er aldrig tro uden fortolkning, og vi er aldrig upåvirkede af vores historie, vores omgivelser og vores krop.

Det giver således heller ikke for alvor mening at sondre mellem kirkekristne og såkaldt kulturkristne. Hvis troen er en social og eksistentiel tillidssag, snarere end et spørgsmål om intellektuelle overbevisninger, så er alle, der har et følelsesmæssigt eller traditionsbåret forhold til kirken, troende i en eller anden forstand.

Jesus afviser ønsket om en stor tro. Det giver ikke mening at tale om at tro meget eller lidt. I stedet taler han om at tjene. Disciplene skal ikke tro en masse. De skal være unyttige tjenere, der gør, hvad de skal gøre.

Det kan måske lyde hårdt. Men det skal høres som en befrielse: En befrielse fra at skulle mene og tænke en masse bestemt. En befrielse til at gøre det, der kræves af os i livet. Og det ved vi godt, hvad er, og ellers skal livet nok forstå at give os besked på det. Det må vi stole på. Tro er at elske og lovprise livet, som Gud har givet, og stole på, at Gud vil os det godt, med det, livet kræver af os.

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al

evighed. Amen.

Kirkebøn

Tak, Gud, fordi du lader os leve i dåbens pagt som dine børn. Må dit ord have frit løb iblandt os og lære os ikke at spørge til, hvad vi skal tænke, men hvad vi skal gøre. Lad dit lys skinne over dem, der sidder i mørket og dødens skygge. Vejled alle, der har magt og ansvar, med visdom til at tage vare på dit skaberværk og dets beboere. Hold din beskærmende hånd over vores folk og fædreland og velsign og bevar Dronning Margrethe og hele kongehuset. Skænk os din nåde, fred og velsignelse, så vi lever efter din vilje, og oprejs os på den yderste dag til det evige liv. Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

3. søndag efter helligtrekonger, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristoffer-garnes-praediken-3-sondag-efter-helligtrekonger>